

Sébastien Spitzer

Feberen

Roman

Oversat af
Victoria Westzynthus

Oversat efter: Sébastien Spitzer, La fièvre
© ALBIN MICHEL, 2020

texte | tekst

Til Romain, min store lillebror

Til minde om Raphaël T. Brown, der reddede sin by

*Man finder kun diamanter i mørket; man
finder kun sandheder i sindets dybder.*

Victor Hugo, *De Elendige*

1

”Jeg beder jer! Slip mig!”

Han ligger med ansigtet mod jorden, presset ned af en mand, der sidder på knæ på hans nakke. Hans pande og ene kindben bliver mast ned i sandet på stien. En stribe blod siver ud under ham som en skæbnesvanger, klæbrig substans. Hvor mange er de? Fire? Fem? De er alle iført hvide kapper.

En af dem sætter sig på ham og vrider hans arme om, mens han presser albuerne ned i hans lænd og borer et par knytnæver ind i hans ryg.

”Åhh! For guds skyld, jeg beder jer. Jeg har ikke gjort noget.”

En anden binder hans ankler så hårdt sammen, at blodcirkulationen hæmmes. Hans puls støder imod rebet. Han har munden nede i sandet, der begraver hans skrig sammen med savlet og den navnløse følelse af panik, der vælder op i ham. En mand lusker rundt i baggrunden – en jæger, der skjuler sig i skyggerne. Det er ham, der er chef for disse kappeklædte onde

ånder, der har hjemsøgt markerne i månedsvis, oversået dem med lig, strøet om sig med tragedier og genoplivet tanken om, at det er en forbandelse at være født sort.

Når man er født som slave, er døden et faktum som så mange andre – én smerte mere, én dårlig dag for meget. Hans far oplevede det på sin egen krop. Han døde i marken, drænet af træthed. Hans farfar bukkede under for en kugle i nakken. Han var 60 år gammel og havde ondt alle vegne. Men ikke ham. Ikke længere. Han blev frigivet. Han er blevet fri. Et menneske som alle andre. Han har ret til at leve og drømme sit liv uden at tænke på døden. Det har han været vant til, lige siden krigen sluttede – lige siden Lincoln vandt, og der blev vedtaget love om frigivelse af slaverne og om at bringe slaveejernes piske til tavshed og formændenes vold til ophør. Endelig frie! Hvilket mirakel! Han begyndte at drømme om mandage, om at sende sine børn i skole, om at arbejde inden for handel, om søndage i bøn og om ensartede uger.

”Hvorfor? Hvorfor mig?”

Det værste omkvæd af alle har haget sig fast til hans læber.

”Hvorfor? Hvorfor mig?”

De hvide kapper løfter ham op. Deres ansigter er skjult. Den grusomme måne oplyser scenen for en igangværende forbrydelse.

Han kan se sin skygge på jorden – den er ikke mørkere end

deres. De er fem mod én. Fem uredelige dommere. Fem maskerede skikkelser og et navn, der bliver mumlet:

”Keathing, kom og hjælp mig!”

Hans instinkt tager magten. Bide tænderne sammen. Ikke kæmpe imod. Vente. Forholde sig tavs. Græde en smule, fordi det varer ved. Det gør godt at græde – det er at lide i stilhed. Holde ud. Holde stand.

Som ganske ung, før krigen, lærte hans far ham at forlige sig med smerten, at gylpe sit raseri op. Han fortalte ham, at hvis han gav efter for smerten og raseriet, ville han bare forværre de sortes tragiske situation.

Men det hjælper ikke.

Den onde skæbne er stædig. Den eneste, der ikke holder ansigtet skjult, er en hund. Den borer tænderne ned i hans lårbensmuskulatur. Han lider – lider i blinde over for dette dyr med natsorte øjne og et balstyrisk åndedræt. Hunden holder op med at knurre og løfter dovent det ene ben op ad stolpen foran dem. Den afmærker sit territorium med nogle dråber urin, mens den tidligere slave bønfalder sine hvide bødler:

”Hvorfor? Hvorfor mig?”

Forgæves.

En af dem klemmer til om hans luftrør for at få ham til at åbne munden. Så stikker han to fingre derind og presser en gennemvædet klud ind i hans mund. Han forsøger at kæmpe

imod og vrider sig en smule, hvilket tiltrækker hunden. Han hører ikke engang dens rasende knurren længere – den har sat tænderne i den samme muskel og bider til.

”Vi er nødt til at få lidt fart på,” hvisker en stemme.

Pludselig svinder alting ind. Dyret har givet slip. Lyden af en tudende ugle skærer gennem luften. En kvækken tyder på, at det er tudsernes parringstid. Hans hjerte banker så hårdt, at det risikerer at eksplodere. Hvor lang tid er der tilbage? Hvor længe er der, til han skal dø?

Et reb suser gennem luften og rammer en stolpe. Knuderne på hamperebet glider knitrende hen over en træstamme. Han tæller flere armlængder dér.

”Du går for langt!” siger manden, som han fejlagtigt troede var chefen. ”Vi skulle bare skræmme ham. Ikke det dér!”

’Det dér’ er de ord, der gør det af med ham. ’Det dér’ er det begreb, der udvisker alle udråb såsom *Hvorfor?* og *Jeg beder jer!*.

”Der er ingen, der tvinger dig til at blive.”

En hånd skubber ham fremad. En anden holder ham oprejst og rank op ad denne stolpe, der er omdannet til galge og står som en uretfærdighedsmast foran en ganske hvid, ganske medskyldig måne.

Mændene og ulvehunden rumsterer bag hans ryg. Eftersom hans ene ben giver efter under ham, læner han sig op ad stolpen

og kaster et sidste blik mod den store by i det fjerne, dalen, der bugter sig, og markerne i alle nuancer af sort, der strækker sig helt ud i horisonten. Han kender dem udenad – hver eneste vækst, hver eneste åbning. Dette liv er en smal gang mod helvede, en Babelsgrav. Han troede ellers på disse love, disse ord. Han kan ikke længere forsvare sig, da de lægger rebet om halsen på ham, og han beder til Gud.

”Fader vor, du som er i himlene, helliget vorde dit navn, komme dit rige.”

Eftersom han ikke længere har indflydelse på situationen, men kun mærker skammen over at mumle en række ord, der smuldrer og falder fra hinanden, resignerer han. Han lukker langsomt øjnene. Han vurderer længden af det øjeblik, der adskiller ham fra evigheden.

”Amen.”

Et hjerteslag. Endnu ét. Og så et tredje. Det sidste? Hans liv i baglæns gengivelse fylder hans hukommelse. Alle disse billeder fra fortiden vælder frem som en flodbølge. Han ville ønske, at han kunne udviske den smerte, der forhindrer ham i at genkalde sig ansigtet på pigen i hytten overfor. Hun foretrak at smile frem for at svare ham. Hun havde smalle hofter og så ranke skuldre, at hele hendes krop syntes at være i balance nedenunder som stangen på en skålvægt. Hun havde en yndig pande. Et bredt tandsmil. Store, brune, livlige øjne, der altid var

på udkig efter morskab. Han kunne have elsket hende. Givet hende masser af børn. Han skælver af ærgrelse. Hun ville være blevet hans nye kone, og de ville have opfostret en hel sværm af unger. Hvis bare han havde krydset vejen mellem hende og ham.

Han mærker, hvordan løkken strammer til om halsen. Han kommer til at ende sit liv for enden af denne rå trækonstruktion, inden i denne ring dannet af et snoet hampereb, med fødderne svagt dinglede, mens ravnene og hans fem bødler stirrer på ham. Ritualer er i gang. Der er ikke noget at stille op.

Rebet knirker og strammer endnu mere til. Et stykke papir bliver taget op af en lomme. Mens hans tunge slår mod kluden i munden, smudser de natten til med en række ord, der er gennemsyret af absurditet. De reciterer:

*I De Udødelige Ridders navn, racens beskyttere,
I Den Ophøjede Kyklops navn, vor fremtids garant,
I Den Tabte Sags og dens ydmygede ofres navn,
Det Usynlige Imperium og Den Uovervindelige Sol har
dømt dig til døden.*

Resten har fortabt sig på bunden af hans sjæl.

I morgen, når Memphis vågner, vil byen finde hans vertikale lig, der hænger snorlige. Folk vil gå forbi og komme med bemærkninger, forlegne eller fornøjede. Der vil gå mange

timer, før en af dem vil mene, at nu er det nok – at nu har de set nok sorte blive henrettet.

De vil bede en bøn og nævne hans navn. De vil synge en smule med spinkel, sørgmodig stemme, som de hver gang synger for dem, der er blevet straffet, fordi de har begået den fejl at tro, at man selv som sort kan være fri. Han vil blive lagt i jorden, og de vil omtale ham i datid, ligesom man gør med alle de andre. Sådan er det! Det er Syden.

2

Emmy sover stadig. Forkrøblet i sin seng. Hendes teenagearme knuger om den bylt, hun bruger som hovedpude. En skælven løber op ad hendes rygrad, og indimellem fortsætter den helt op til skuldrene, drejer ind mod ansigtet og efterlader en mærkelig mumlen i hendes mund. Hun laver suttelyde, savler og grynter lidt, og så glider hun ind i sin drøm igen.

Solen er stået op og har ført byens lyde med sig. Latter. Skridt. Den pibende lyd fra en hjulaksel. Et muldyrs hove, der træder på en lille sten, som bliver knust under dens hestesko.

En brise medbringer lugten af et fjernt pulver – den slags, man før i tiden brugte til at lave kugler med, under krigen, da De Blå dræbte De Grå i hundredtusindvis. Emmy var næsten med – i sin mors mave. Hun ventede, til freden var underskrevet, før hun stak næsen frem.

Der lyder en eksplosion.

”Far?” siger hun, springer op, leder i alle værelsets hjørner og falder over sin mor, der nærmer sig langsomt med sine usikre skridt.

”Har du haft et anfald igen, søde skat?”

Emmy venter lidt med at svare, hun tager sig tid til at sortere sine forventninger fra sine drømme – sandheden fra det, hun ønsker.

”Nej. Ikke denne gang. Det tror jeg i hvert fald ikke. Jeg har ikke ondt i skuldrene,” siger hun og strækker sig. ”Heller ikke i nakken. Nej, mor. Det var ikke et nervøst sammenbrud. Jeg tror snarere, det var en slags mareridt. Er jeg sent på den?”

Hendes mor løfter hagen og overvejer, hvilket tidspunkt på dagen det er.

”Nej. Ikke endnu. Jeg har ikke hørt klokken nede fra kajen endnu.”

Hendes mors ansigt har en snavset, brun farve. Hendes opalhvide øjne stirrer altid ud i deres intethed, men hendes føle- og høresans er meget bedre end hos de seende. Hun ville allerede vide det, hvis Emmys far var kommet. Hendes sanser svigter hende aldrig.

Emmy gnider sig i øjnene som for at jage de onde drømme væk. Men en række billeder hænger fast. Et mandeansigt. En masse slik i en bugnende papirspose, der så ud, som om nogen havde pustet den op. Emmy rakte hænderne frem mod sin fars gave. Hun skulle lige til at gribe fat i den, men så eksploderede den ligesom en af de balloner, som børnene fra kvarteret puster op og sprænger, hver gang der er karneval. Og så forsvinder det

hele – slikket og hendes far. Alle hendes skuffede forventninger. Hun har ventet i evigheder. Hun har et helt lager af bristede håb på grund af ham. Hendes hoved er propfyldt med dem, og indimellem tænker hun, at de mærkelige anfald – de epileptiske kramper – skyldes denne overflod af ærgrelse og desillusion, der ligger og rådner dybt inden i hende. Som om hun fortrænger dem. Det er hendes far. Det er sådan, det er. Han har altid været den, der bedrager sin verden.

I Memphis' gader er den store fest under opsejling. En del af byen vil snart fejre Uafhængighedsdagen. Bragene fra fyrværkeriet begynder. En masse eksplosioner ledsager latteren fra ekstatiske børn.

Emmy læner sig ud ad tagvinduet. Forretningerne er lukket. To søndagsklædte mænd går langs fortovet på den anden side af gaden. En tredje hilser på dem. Emmy spejder efter børnene, og da hun strækker halsen, ser hun en kvinde, der glatter på sin lange nederdel, før hun krydser vejen. Hun er ung. Hendes rødbrune hår falder som guirlander af proptrækkerkrøller. Hendes støvletter er dækket af støv, og træhælene hamrer mod det skæve fortov, der sine steder er nedslidt, andre steder rent ud vakkelvornet.

I krydset ved Madison Avenue kan Emmy – når hun kniber øjnene sammen for solen – skimte nogle gasdampe, røgsøjler fra fyrværkeriet, og en flok unger, der sidder på hug i et hjørne

rundt om en tændstik, der nærmer sig en lunte. Ilden tager fat. Luntten knitrer og oser, og børnene eksploderer hurtigere i latter, end raketten går af, og så løber de væk, mens de sprutter af grin.

”Hold så op!” lyder det fra gamle, skæggede ansigter i vinduerne.

Emmy vender sig om.

”Er du sikker på, at han ikke er kommet?”

Hendes mor rækker hende den kjole, som hun har lagt til side – altid på samme sted, på stolen ved siden af deres seng. Hun hjælper Emmy med at klæde sig på.

”Du er jo helt ophidset, min pige. Fald lige lidt ned! Du ved godt, at med ham ...”

”Denne gang tror jeg på det, mor. Jeg er sikker på, at han kommer.”

Emmy mærker på brevet i sin lomme. Det er hendes eneste brev fra ham. Det første i tretten år. Hun har aldrig set ham eller bare hørt hans stemme. Men disse ord er fra ham. Billy Evans. Han skriver, at han ankommer med dampskibet på hendes fødselsdag.

Hun har kun en vag forestilling om ham – en forestilling, som hun har dannet sig over årene ved at samle brikkerne som i et puslespil. Hun har dannet sig et billede af ham gennem hans ord og gennem de minder, som han har plantet i forskellige

mennesker. Først og fremmest i hendes mor, der ofte gentager, at han var høj og flot. Nogle gange tilføjer hun, at han var som en flod, vedholdende og fremfusende, som om han havde noget at bevise over for verden – som om han ville tage revanche for de forhindringer, der havde blokeret hans vej gennem livet ...

”Hvem kan rette noget ud, som Gud har skabt skævt, min pige? Hva’? Fortæl mig det! Hvem har magten til det? Man tvinger ikke stjernerne til at følge en afmærket rute. Din far er født sådan, med sine skævheder. Alle de dæmninger, der er blevet stillet op for at lede ham på rette vej, alt det bolværk, der havde til formål at tøjle ham, og alle pælene, al tilhøvlingen har været virkningsløs.”

Så tav hun og beholdt resten for sig selv. Emmy har måttet bruge andre kilder for at få mere at vide. Naboer. Tilfældige mennesker, som hun har mødt. På gaden. I marken. Hvor som helst. Billedet af hendes far er blevet mere og mere nuanceret. Alle sagde, at han bestemt var smuk, men at han især havde en bedragers skønhed – at han kunne få al tvivl til at smuldre og ejede en talefærdighed, der kunne narre alle skeptikere. Emmy knyttede ofte næverne. Hun ville lukke munden på alle dem, der fremturede med farens dårlige sider. Andre udlagde tingene på en anden måde. I deres øjne havde hendes far et særligt talent. Han var mere adræt end en kamæleon og snedigere end en skuespiller fra kysten.

”Din far! Åh ja, din far! Han var noget for sig, den fyr! Billy havde en evne til at bemægtige sig folks sind længe nok til at liste en lidt skør idé derind – hans idé – og lade den spire. Han var så dygtig til det, at folk troede, at de havde fået deres helt egen idé – en strålende plan, som for eksempel med hotellet – og gik i gang med at føre den ud i livet. Den evne havde han. Man kan sige, at han var god til at fremprovokere ambitioner. Han var tillidsvækkende. Men hvis han selv skulle have beskidte hænder, var det en helt anden historie ...”

Således blev der støbt et fundament på Main Street, i forretningskvarteret. Et hotel var undervejs. Tømreren gik i gang med arbejdet. Mureren tog fat. Én etage blev rejst, og så gik byggeriet i stå. Der skulle flere penge til, og budgettet holdt ikke. Bygherren anstrengte sig for at overbevise bankdirektørerne om, at pengene nok skulle komme – at han havde en idé, og at når krigen var slut, ville hotellet generere overskud. Da han vendte sig om, var Billy væk. Han var forsvundet med en håndfuld dollars – forskuddet for idéen til dette tossede projekt. Bygherren betalte håndværkerne, blev ruineret og endte med at slutte sig til rækken af mennesker, der forbandede hendes fars navn.

”Billy! Sikke en særting! Billy! Billy Evans! Men Gud, hvor var han smuk. Og skønheden havde han i hvert fald ikke stjålet. Det var ikke så underligt, at han tog den smukkeste pige

i Memphis – din mor, Emmy. Din far var så smuk.”

Forårsgrønne øjne. Munden fuld af tænder. Og hvad resten angår, smider Emmy det i floden med de stormundede alligatorer, der æder det onde og tygger på alt det gode. Gid, de må kvæles i det og ender med bugen i vejret.

Billy.

Hendes far.

Forestillet af hende og dømt af dem. Kløgtigere end alle de andre. Straffet for at tænke hurtigere end dem. Dømt til tavshed. Afsoner en straf langt, langt borte, fordi han blev fanget – endnu en gang, én gang for meget. Det tog Emmy flere år at forstå den sande betydning af ordet ’fængselsstraf’.

Hun tænkte, at også hun var blevet dømt – til den samme straf som ham. Straffen, der består i ikke at se ham. Hun havde overbevist sig selv om, at de var triste i fællesskab, langt væk fra hinanden. Man behøver ikke at ses for at elske hinanden. Det beviser hendes mor for hende hver eneste dag. Hun elsker ham blindt.

[...]